Uludağ Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Dergisi

http://kutuphane.uludag.edu.tr/Univder/uufader.htm

Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Becerileri İle Sınav Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Akademik Başarılarına Göre İncelenmesi

Selma GÜLEÇ, Pınar BAĞÇELİ KAHRAMAN, Gönül ONUR SEZER

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü
sgulec@uludag.edu.tr, pinarbag@uludag.edu.tr, gonulonur@uludag.edu.tr

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile sınav kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek ve öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre zaman yönetim puan ortalamaları ve sınav kaygısı puan ortalamaları arasındaki farklılığı belirlemeye çalışmaktır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının zaman yönetimi ve sınav kaygısı ölçeğinden aldıkları puanlar hesaplanmış aralarındaki ilişki alt boyutları ele alınmış ve incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören 78'i kız, 36'sı erkek toplam 114 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu çalışma sonunda, araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının akademik başarıları ve zaman yönetim becerileri ölçeklerinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının toplam zaman yönetimi ile sınav kaygı ölçeği alt boyutu olan kuruntu arasında, zaman yönetimi envanterinin alt boyutlarından olan zaman tutumları ile toplam sınav kaygısı ve sınav kaygısı alt boyutundan olan kuruntu arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: zaman yönetimi, öğretmen adayı, sınav kaygı düzeyi, akademik başarı.

Examination of Relationship between Student Teachers' Time Management Skills and Test Anxiety Levels

ABSTRACT

The present study aims to examine student teachers' time management skills and test anxiety levels and also try to determine the difference(s) between mean scores of their time management skills and those of text anxiety according to their academic achievement levels. To achieve this aim, the scores that student teachers obtained from the time management questionnaire and test anxiety scale were calculated and the relationship between them was examined dealing with their sub-dimensions. The sample group of the study consisted of 78 female and 36 male student teachers studying at the Elementary Education Department, Education Faculty, Uludag University. In the end of the present study, significant differences were found between the student teachers' time management skills and their sub-dimensions with respect to their academic achievement levels. Moreover, negative relationships were found between the student teachers' total time management scores and their apprehension levels, which is one of the sub-dimensions of the test anxiety scale and between their time attitudes, which is one of the sub-dimensions of time management inventory, and the total test anxiety scores and their apprehension levels, which is one of the sub-dimensions of test anxiety.

Key Words: time management, student teacher, test anxiety level, academic achievement.

GİRİŞ

Zaman, insanın duyu organları ile tanımlayamadığı, fiziki, felsefi, psikolojik ve sosyolojik boyutları olan bir olgudur (Karslı, 2006). Zaman yaşanılan hayatın kendisidir. Önemli olan bu zamanın ne kadarının kullanıldığıdır. Belli bir süreyi en verimli şekilde kullanmayı ve kontrol altına almayı amaçlayan zaman yönetimi, bireyin önceliklerini ve hedeflerini belirlemesini gerektirmektedir (Efil, 2004). Zaman bilincinin gelişmemiş olması, bireyde yüksek kaygı, özgüven eksikliği, stres, zamanı kullanmaya karşı yanlış alışkanlıklar geliştirme gibi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Özkılıç, 2003; Roberts, 1997). Kaygı duygusunun yoğunluğu oranında davranışlar aksamakta, algılama ve dikkat bozuklukları ortaya çıkmaktadır. Kaygılı kişi davranışlarını kaygı yaratan durumlardan kaçınmak amacıyla yönlendirdiğinden çevresindeki diğer seçenekleri algılayamamaktadır. Bu durum yaşam alanının kısıtlanmasına ve kişinin kaygı duyduğu durumların sayısı arttıkça davranışlarının azalmasına neden olmaktadır (Geçtan, 2008).

Zamanın algılanış ve kullanılış biçimi kültürlere ve toplumlara göre de değişiklik gösterebilmektedir. Geleneksel toplumlarda zaman, esnek ve bitimsiz bir kaynak olarak algılanırken gelişmiş toplumlarda mekanik bir süreç olarak algılanmakta, dakika ve saniyelere bölünmekte, belli işlerin belli zaman diliminde gerçekleştirilmesi gerekli görülmektedir (Karslı, 2006). Çocukluktan ergenliğe kadar zamanı iyi bir şekilde kullanabilme becerisini kazanmak bireyin kimlik gelişimi, sosyal gelişim, akademik başarı, mesleğe hazırlanma, geleceği planlama gibi görevleri başarmasında etkili bir unsur olarak görülmektedir (Passig, 2002; Seginer ve Lilach, 2004). Bireyin gelişiminde okulun önemi göz önüne alındığında, zaman, para, insan emeği ve teknoloji gibi temel üretim girdilerinden biri olarak görülmektedir (Karslı, 2006).

Zeidner (2007), sınav kaygısını, sınav veya herhangi bir değerlendirme sırasında öğrencinin yaşadığı hoşlanılmayan duygular ve heyecansal durumlar olarak tanımlamaktadır. Sınav kaygısı genel kaygı gibi benzer özellikler taşımaktadır. Dykeman (1992)'a göre, sınav kaygısının kaynağı konusunda iki temel görüş ortaya çıkmaktadır. Birincisi yetersiz öğrenme ve çalışma becerilerine sahip olan, sınava hazırlanmanın örgütleme aşamasında yetersizlik hisseden öğrencilerin yüksek sınav kaygısı gösterdikleridir. Buna göre, bazı öğrenciler, bilgiyi geri getirmek için gerekli olan örgütleme sürecine sahip değildirler ve sınav durumlarında yüksek kaygı yaşarlar. Bu tip öğrencilerde sorun sınav değil, sınava hazırlanma durumudur. İkinci büyük nedeni, bazı öğrencilerin sınav esnasındaki ve sınav boyunca alışılmış, gereksiz ve olumsuz düşünceleridir. Öğrencilerin geçmişte kendi imajları olumsuz olarak gelişmişse ve sınav sırasında sınavla ilgili olmayan örüntüleri varsa öğrencilerde öğrenilmiş çaresizlik oluşmaktadır (Yurdabakan, 2005).

Sınav kaygısının bilişsel (zihinsel) yanını kuruntu oluşturmaktadır. Kişinin kendi başarısızlığını ve bunun sonucunda oluşturduğu düşüncelerini ve kendisi hakkındaki değerlendirmelerini kapsar. Kuruntu, kişinin yapılması gerekeni yapacağına, işi başaracağına, karşılaştığı problemi çözeceğine inandığı; "ya yapamazsam; ya başaramazsam!" gibi olumsuz düşüncelerle dikkatinin dağılmasına ya da hatalı yönde yoğunlaşmasına neden olan bir süreçtir. "Dikkat Hipotezi" (Wine,1971) ile de anılan kuruntu, yüksek sınav kaygısına sahip bireylerin sıklıkla yaşadıklarını ifade ettikleri bir olgudur. "Daldım," "kendimi veremiyorum," "okuduklarımı anlamıyorum," "ya bu sınavdan iyi sonuç alamazsam?" şeklindeki konuşmalar "kuruntulama" örnekleridir ve bireye yarar yerine zarar getirmektedir. Bireyin kendisi ile ilgili kurduğu olumsuzluklar dikkatinin dağılmasına ve hatalar yapmasına neden olmaktadır. Bu durumda ise birey,

olumsuz yönde etkilenmekte ve akademik başarısı düşmektedir (Öner, 1990). Duyuşsallık boyutu ise, sınav kaygısının fizyolojik yönünü (hızlı kalp atışları, terleme, üşüme, mide bulantıları vs.) içermektedir.

Sınav kaygısı; öğrencilerin akademik başarısını düşüren, potansiyellerini tam anlamıyla ortaya koymalarını engelleyen ciddi bir sorundur (Öner, 1990; Ergene, 1994: Akt. Totan ve Yavuz, 2009). Üniversite öğrencilerinde var olan kaygıların ilköğretime kadar uzandığı göz önüne alındığında kaygıları kontrol etmeyi öğrenmekte öğretmenlerin rolünün önemi büyüktür (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 2005). Bunun da kendi kaygılarını kontrol etmeyi öğrenen öğretmenlerle mümkün olacağı düşünülmektedir. Zaman yönetimi becerisine sahip olan öğretmen adaylarının meslek yaşantılarında zamanı etkin kullanacakları ve öğrenme ortamını verimli düzenleyerek öğrencilere katkı sağlayacakları düşünülmektedir. Öğretmenlerin hayatları boyunca birçok sınavla karşı karşıya kaldıkları düşünüldüğünde üzerlerinde olumsuz bir baskı oluşmakta ve oluşan yüksek sınav kaygısı sonucunda sınavlarında başarısız olabilmektedirler (Akgün, Gönen ve Aydın, 2007). Bu yönüyle bakıldığında yapılan araştırmanın ilköğretim öğrencilerinin eğitim ve öğretiminden sorumlu olacak öğretmen adaylarının zaman yönetim becerileri ve sınav kaygı düzeylerinin belirlenmesi açısından alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu araştırma, öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ve sınav kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre zaman yönetim puan ortalamaları ve sınav kaygısı puan ortalamaları arasında farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırma, öğretmen adaylarının zaman yönetimi becerileri ile sınav kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği betimsel bir çalışmadır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının zaman yönetimi ve sınav kaygısı ölçeğinden aldıkları puanlar hesaplanarak, aralarındaki ilişki Zaman Yönetimi ölçeğinin alt boyutları olan "Zaman Planlaması", "Zaman Tutumları" ve "Zaman Harcattırıcıları" ve Sınav Kaygısı ölçeğinin alt boyutları olan "Kuruntu" ve "Duyuşsallık" ele alınarak incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmada ikiden fazla akademik başarı grubu olduğu için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Zaman yönetimi ve sınav kaygısı arasındaki ilişkiye de korelasyon analizi ile bakılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalında öğrenim gören ve random olarak seçilen 114 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu öğretmen adaylarının 78'i kız, 36'sı erkektir. Araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının akademik başarı puanları 1.86 ile 3.63 arasında değişmektedir. Buna göre öğretmen adaylarının akademik başarı puanları 1. Grup: 1.80–2.20; 2. Grup: 2.21–2.70; 3. Grup: 2.71–3.20; ve 4. Grup: 3.21–3.65 şeklinde gruplara ayrılmıştır. Bu gruplandırmada 1. Grupta 27 öğretmen adayı; 2. Grupta 29 öğretmen adayı; 3. Grupta 39 öğretmen adayı; 4. Grupta 19 öğretmen adayı bulunmaktadır.

Veri Toplama Araçları

1. Sınav Kaygı Ölçeği (Test Anxiety Inventory) :

Sınav Kaygı Ölçeği (Test Anxiety Inventory), Spielberger ve bir grup doktora öğrencisi tarafından Güney Florida Üniversitesinde, 1974–1979'larda gerçekleştirilen, beş yıllık bir araştırmanın ürünüdür. İlk kez el kitabıyla birlikte 1980'de yayınlanmış, Öner ve Albayrak-Kaymak tarafından Türkçe'ye uyarlanıp geçerlilik ve güvenirlik çalışması yapılmış ve Cronbach-Alfa değeri .87 bulunmuştur (Öner, 1990).

Sınav Kaygı Ölçeği toplam 20 maddeden ve iki alt testten oluşmaktadır. Her madde "(1) hemen hiçbir zaman", "(2) bazen", "(3) sık sık" ve "(4) hemen her zaman" seçeneklerini içermektedir. Türkçeye uyarlanmış bu envanterden üç ayrı puan elde edilir. Bunlar kuruntu, duyuşsallık ve tüm test puanıdır. Ölçekteki ilk soru tersine puanlanır. Testten alınabilecek en yüksek puan 80, en düşük puan ise 20'dir. Kuruntu alt testinden elde edilen puanlar 8 ile 32; duyuşsallık alt testinden elde edilen puanlar 12 ile 48 arasında değişmektedir. Testten alınan puanın yükselmesi sınav kaygısı düzeyinin arttığını göstermektedir (Öner, 1990).

2. Zaman Yönetimi Envanteri (ZYE):

Zaman Yönetimi Envanteri (ZYE), Britton ve Tesser (1991) tarafından üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerini ölçmek amacıyla hazırlanmış ve Alay ve Koçak (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanıp geçerlilik ve güvenirlik çalışması yapılmış ve Cronbach-Alfa değeri .87 olarak bulunmuştur.

Türkçe'ye uyarlanan ölçekte, Temel Bileşenler Faktör Çözümlemesi yapılmış ve ölçek üç alt boyut ve 27 maddeden oluşmuştur. "Zaman Planlaması", "Zaman Tutumları" ve "Zaman Harcattırıcıları" başlıklarından

oluşan ölçek 5'li likert tipinde hazırlanmıştır. Her madde "(1) hiç", "(2) nadiren", "(3) bazen", "(4) sık sık" ve "(5) her zaman" seçeneklerini içermektedir. Bu ölçekten yüksek puan alan öğrencilerin zamanı iyi kullandıkları düşünülmektedir.

BULGULAR

Araştırmanın amacına uygun olarak yapılan korelasyon, varyans analizi sonucunda elde edilen bulgular tablolar halinde aşağıda sunulmuştur. Araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının sınav kaygı ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1: Öğretmen Adaylarının Sınav Kaygı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Dağılımı

	Sınav Kaygı Ölçeği	Ortalama	S.S.	Minimum	Maksimum
Puanlar	Toplam Sınav Kaygısı	37,23	8,17	22	60
	Kuruntu	13,64	3,48	8	25
	Duyuşsallık	23,59	5,52	14	43

Araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının sınav kaygı ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması 37,23'tür. Alt Ölçeklerden olan Kuruntu boyutunun puan ortalaması 13,64 iken, duyuşsallık boyutunun puan ortalaması 23,59 olarak saptanmıştır. Öğretmen adaylarının sınav kaygı düzeylerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 2'de öğretmen adaylarının Zaman Yönetimi Envanterinden aldıkları puanlara ilişkin istatistiki bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Envanterinden Aldıkları Puanların Dağılımı

	Zaman Yönetimi Envanteri	Ortalama	S.S.	Minimum	Maksimum
Puanlar	Toplam Zaman Yönetimi	96,15	10,99	60	122
	Zaman Planlaması	52,29	9,69	23	73
	Zaman Tutumları	23,92	3,54	14	32
	Zaman Harcattırıcıları	19,94	4,29	11	32

Öğretmen adaylarının zaman yönetimi envanterinden aldıkları maksimum puan 122; minimum puan ise 60 olup, envanterden alınan puan ortalaması 96,15 $\pm$ 10,99'dur. Zaman yönetimi envanteri alt boyutlarından olan Zaman Planlaması boyutundan alınan puan ortalaması 52,29, zaman tutumları alt boyutu puan ortalaması 23,92 ve zaman harcattırıcıları alt boyutu puan ortalaması ise 19,94 olarak saptanmıştır. Öğretmen adaylarının Zaman Yönetimi Envanterinden aldıkları puan ortalamasının yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 3'te öğretmen adaylarının Sınav Kaygı düzeyi ve Zaman Yönetimi becerisi ilişkisine yönelik korelasyon değerleri verilmektedir.

Tablo 3: Sınav Kaygı Ölçeği Ve Zaman Yönetimi Envanteri Arasındaki Korelâsyon Değerleri

Sınav Kaygı Puan Ortalamaları ile Zaman Yönetimi Envanteri Puan Ortalamaları Korelâsyon Değerleri		**Sınav Kaygı Ölçeği**		
		Toplam Sınav Kaygısı	Kuruntu	Duyuşsallık
Zaman Yönetimi Envanteri	Toplam Zaman Yönetimi	-.085	-.186*	-.008
	Zaman Planlaması	.018	-.099	.089
	Zaman Tutumları	-.208*	-.291*	-.125
	Zaman Harcattırıcıları	-.086	-.015	-.119

*p<.05

Tablo 3'te yapılan korelasyon analizi sonucuna göre, toplam zaman yönetimi ile sınav kaygı ölçeği alt boyutu olan kuruntu arasında ($r = -.186$, $p<.05$), zaman yönetimi envanterinin alt boyutlarından olan zaman tutumları ile toplam sınav kaygısı ($r = -.208$, $p<.05$) ve sınav kaygısı alt boyutundan olan kuruntu ($r = -.291$, $p<.05$) arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Tablo 4'te öğretmen adaylarının Sınav Kaygı Ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin ortalama ve diğer istatistikî bilgiler verilmiştir.

Tablo 4: Öğretmen Adaylarının Sınav Kaygı Ölçeğinden Aldıkları Puanlara İlişkin Ortalama ve Diğer İstatistikî Bilgiler

Sınav Kaygısı		Akademik Başarı Düzeyleri				
		1	2	3	4	Toplam
Toplam	n	27	29	39	19	114
	ort.	37,37	37,69	37,08	36,63	37,22
	ss	7,29	9,36	8,72	6,64	8,17
Kuruntu	n	27	29	39	19	114
	ort.	14,26	14,03	13,54	12,37	13,64
	ss	3,73	3,29	3,82	2,4	3,48
Duyusşsallık	n	27	29	39	19	114
	ort.	23,11	23,65	23,53	24,26	23,59
	ss	4,39	6,4	5,69	5,54	5,51

Araştırma kapsamına giren öğretmen adaylarının Sınav Kaygısına ilişkin puan ortalamaları incelendiğinde; toplam sınav kaygı puan ortalamasının en yüksek, akademik başarı düzeyi 2 olan öğretmen adaylarında 37,69 olduğu görülmektedir. Sınav kaygı alt boyutları incelendiğinde; en yüksek akademik başarı düzeyi 1 olan öğretmen adaylarının kuruntu alt boyutunda puan ortalamasının 14,26 olduğu, duyuşsallık alt boyutunda akademik başarı düzeyi 4 olan öğretmen adaylarında 24,26 olduğu görülmektedir.

Tablo 5'te Öğretmen Adaylarının Sınav Kaygı Ölçeğinden aldıkları puanların akademik başarılarına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçlarına yer verilmektedir.

Tablo 5: Öğretmen Adaylarının Sınav Kaygı Ölçeğinden Aldıkları Puanların Akademik Başarılarına Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Toplam Sınav Kaygısı	Gruplar arası	14,3767	3	4,7922	0,070	0,98
	Gruplar içi	7521,6935	110	68,3790		
	Toplam	7536,0702	113			
Duyuşsallık	Gruplar arası	15,0279	3	5,0093	0,161	0,92
	Gruplar içi	3426,5949	110	31,1509		
	Toplam	3441,6228	113			
Kuruntu	Gruplar arası	45,9903	3	15,3301	1,273	0,29
	Gruplar içi	1324,2641	110	12,0388		
	Toplam	1370,2544	113			

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmen adaylarının toplam sınav kaygı, duyuşsallık ve kuruntu puan ortalamaları akademik başarılarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sınav kaygısının akademik başarı üzerinde etkisi olmadığı söylenebilir.

Tablo 6'da öğretmen adaylarının zaman yönetimi envanterinden aldıkları puanlara ilişkin ortalama ve diğer istatistikî bilgiler verilmiştir.

Tablo 6: Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Envanterinden Aldıkları Puanlara İlişkin Ortalama ve Diğer İstatistikî Bilgiler

Zaman Yönetimi		Akademik Başarı				
		1	**2**	**3**	**4**	**Toplam**
Toplam Zaman Yönetimi	n	27	29	39	19	114
	ort.	91,63	94,62	98,67	99,74	96,15
	ss	12,23	13,34	8,21	7,82	10,99
Zaman Planlaması	n	27	29	39	19	114
	ort.	48,37	49,48	55,44	55,68	52,29
	ss	10,27	12	6,9	6,62	9,69
Zaman Tutumları	n	27	29	39	19	114
	ort.	22,6	23,34	24,7	25,1	23,92
	ss	3,1	2,84	4,21	2,96	3,54
Zaman Harcattırıcıları	n	27	29	39	19	114
	ort.	20,7	21,8	18,5	18,9	19,9
	ss	5	4,55	3,8	2,27	4,29

Araştırma kapsamına giren öğretmen adaylarının Zaman Yönetimine ilişkin puan ortalamaları incelendiğinde; toplam zaman yönetiminin puan ortalamasının en yüksek akademik başarı düzeyi 4, yani en fazla olan öğretmen adaylarında 99,74 olduğu görülmektedir. Zaman yönetimi alt boyutları incelendiğinde; en yüksek puanların akademik başarı düzeyi 4 olan öğretmen adaylarının zaman planlaması alt boyutunda puan ortalamasının 55,68 olduğu, zaman tutumu alt boyutunda da 25,1 olduğu görülmektedir. Ancak zaman harcattırıcıları alt boyutunda en yüksek puan ortalaması 1 olan en düşük akademik başarı düzeyinde 20,7 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 7'de öğretmen adaylarının zaman yönetimi envanterinden aldıkları puanların akademik başarılarına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin tek yönlü varyans analizi sonuçlarına yer verilmektedir.

Tablo 7: Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetimi Envanterinden Aldıkları Puanların Akademik Başarılarına Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi
Toplam Zaman Yönetimi	**Gruplar arası**	1110,9902	3	370,3301	3,250	0,02*
	Gruplar içi	12533,4748	110	113,9407		
	Toplam	13644,4649	113			
Zaman Planlaması	**Gruplar arası**	1248,2147	3	416,0716	4,886	0,003*
	Gruplar içi	9367,2327	110	85,1567		
	Toplam	10615,4474	113			
Zaman Tutumları	**Gruplar arası**	107,1221	3	35,7074	3,005	0,03*
	Gruplar içi	1307,1674	110	11,8833		
	Toplam	1414,2895	113			
Zaman Harcattırıcıları	**Gruplar arası**	209,1719	3	69,7240	4,094	0,01*
	Gruplar içi	1873,3983	110	17,0309		
	Toplam	2082,5702	113			

*p<.05

Öğretmen adaylarının akademik başarıları ile zaman yönetimi envanterinden aldıkları puanları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (F=3,250, p<.05). Ayrıca envanterin zaman planlaması (F=4,886, p<.05), zaman tutumları (F=3,005, p<.05) ve zaman harcattırıcıları (F=4,094, p<.05) boyutlarında da anlamlı bir farklılık görülmektedir.

Tablo 8'de öğretmen adaylarının zaman yönetimi envanterinden aldıkları puanların akademik başarılarına göre hangi gruplar arasında farklılaştığı gösterilmiştir.

Tablo 8: Öğretmen Adaylarının Akademik Başarılarına Göre Zaman Yönetimi Envanteri Puanlarına İlişkin LSD Testi Sonuçları

	Gruplar (GANO)	Ortalama Fark	Standart Hata	P
Toplam Zaman Yönetimi	1.- 3.Grup	-7,03703	2,67237	0,009*
	1.- 4.Grup	-8,10721	3,19639	0,012*
Zaman Planlaması	1.- 3.Grup	-7,06553	2,31029	0,003*
	1.- 4.Grup	-7,31384	2,76331	0,009*
	2.- 3.Grup	-5,95314	2,26273	0,010*
	2.- 4.Grup	-6,20145	2,72367	0,025*
Zaman Tutumları	1.- 3.Grup	-2,09972	0,86303	0,017*
	1.- 4.Grup	-2,51267	1,03226	0,017*
Zaman Harcattırıcıları	1.- 3.Grup	2,12821	1,03318	0,042*
	2.- 3.Grup	3,25464	1,01191	0,002*
	2.- 4.Grup	2,84574	1,21805	0,021*

*p<.05

Öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre zaman yönetimi ve boyutları arasındaki farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan LSD (Test of least significant difference) testi sonucunda toplam zaman yönetimi puanları akademik başarı açısından 1. Grup ile 3 ve 4. Gruplar arasında farklılık göstermektedir. Zaman planlaması puanları arasında akademik başarıya göre 1. Grup ile 3 ve 4. Gruplar ve 2. Grup ile 3 ve 4. Gruplarda anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Ayrıca, zaman tutumları puanları da akademik başarı açısından 1. Grup ile 3 ve 4. Gruplar arasında farklılaşmaktadır. Zaman harcattırıcıları puanları da, 1. Grup ile 3. Grup ve 2. Grup ile 3 ve 4. Gruplar arasında farklılaşmaya neden olmaktadır.

SONUÇ / TARTIŞMA

Araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının sınav kaygı puanları ile akademik başarıları (GANO) arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Ancak Kapıkıran (2002) üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada; öğrencilerin sınav kaygısı, kuruntu ve duyuşsallık alt testleriyle okul başarılarını algılama düzeyi arasında anlamlı bir fark saptamıştır. Akgün, Gönen ve Aydın (2007) da yaptıkları çalışmada öğrencilerin başarı durumlarına göre sınav kaygı düzeylerinde değişiklik olduğunu tespit etmiştir. Çalışmada elde edilen sonuç ile yapılan diğer araştırma sonuçları da çelişmektedir (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 2005; Surtees ve ark., 2002; Mc

Donald, 2001; Varol, 1990; Başarır, 1990). Yapılan çalışmalarda farklı yaş ve sınıf düzeylerinin olması sınav kaygı düzeylerinde farklılıkların olmasını sağlamış olabilir. Ancak Çakmak ve Hevedanlı'nın (2005) yaptığı çalışmada Eğitim Fakültesi öğrencilerinin başarı düzeyi ile kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı saptanmış ve bu sonuç, bu çalışma ile paralellik göstermiştir.

Bu çalışma sonunda, öğretmen adaylarının akademik başarılarına göre zaman yönetim becerileri ve alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Toplam zaman yönetimi puanları akademik başarı açısından başarı ortalamaları 1.80–2.20 ile 2.71–3.20 ve 3.21–3.65 olanlar arasında farklılık göstermektedir. Zaman planlaması puanları akademik başarıya göre 1.80–2.20 ile 2.71–3.20 ve 3.21–3.65 arasında olanlar ile Genel Akademik Not Ortalaması (Gano) 2.21–2.70 ile 2.71–3.20 ve 3.21–3.65 arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Ayrıca, zaman tutumları puanları da akademik başarı açısından 1.80–2.20 ile 2.71–3.20ve 3.21–3.65 arasında farklılaşmaktadır. Zaman harcattırıcıları puanları da, 1.80–2.20 ile 2.71–3.20 ve 2.21–2.70 ile 2.71–3.20 ve 3.21–3.65 arasında farklılaşmaya neden olmaktadır. Bu bilgiler ışığında; ganosu daha yüksek olan öğretmen adaylarının zamanı daha iyi yönettiği ve akademik yaşamda daha başarılı oldukları söylenebilir. Demirtaş ve Özer (2007) yaptıkları araştırma sonucunda öğretmen adaylarının zaman yönetimi puanları ile akademik başarıları arasında olumlu yönde ve anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir. Ancak zaman yönetimi anketinin alt boyutlarından zaman harcattırıcılar alt boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Başak, Uzun ve Arslan'ın (2008) yaptıkları çalışmada da öğrencilerin akademik başarıları ile toplam zaman yönetimi puanı ve zaman planlaması alt ölçeği arasında pozitif ilişki olduğu belirlenmiş, ancak zaman tutumları ve zaman harcattırıcıları alt ölçeklerinde ise ilişki bulunamamıştır. Ayrıca yapılan bu çalışma diğer araştırmalarla da paralellik göstermektedir (Erdem, Prinçci ve Dikmetaş, 2005; Nelson & Nelson, 2003; Misra & McKean, 2000; Çağlayan ve Göral, 2009). Campbell ve Svenson (1992) yaptıkları araştırmanın sonucunda üniversite öğrencilerinin zamanı iyi yönetememe nedenlerinin zaman yetersizliği ve kendilerini disipline edememe sorunu olduğunu tespit etmişlerdir. Erdem, Pirinçci ve Dikmetaş (2005) yaptıkları çalışmada ülkemizde çocuklar ve öğrenciler için en çok zaman kaybettiren faktörlerin başında televizyon ve radyonun geldiğini belirtmişlerdir. Ülkemizde televizyonun günün büyük bir kısmını işgal etmesi, zamanın verimsiz kullanılmasına ve öğrencilerin hatta öğretmen adaylarının başarılarını azaltmasına sebep olmaktadır. Yüksek not ortalaması olan öğretmen adaylarının zamanı iyi planladıkları, sınavlarına diğer öğrencilere göre

zamanında ve daha verimli çalıştıkları ve akademik başarılarını da daha fazla önemsedikleri söylenebilir. Zaman tutumları alt boyutunda ganosu düşük ve yüksek olan öğretmen adayları arasında farklılaşmanın olması zamanı iyi kullanan öğretmen adaylarının daha yüksek akademik başarıya sahip olduğu şeklinde yorumlanabilir. Zaman harcattırıcıları alt boyutunda ganolar arasında anlamlı bir farklılığın çıkması öğretmen adaylarının boşa geçirilen zamanın akademik başarıyı olumsuz yönde etkileyeceğini düşünüyor olmaları ile açıklanabilir. Bu araştırma sonucunda zamanı daha iyi yöneten ve zaman harcattırıcılardan kaçınan öğretmen adaylarının öğrencilerine model olarak zamanını iyi kullanan bireyler yetiştireceği söylenebilir.

Öğretmen adaylarının toplam zaman yönetimi ile sınav kaygı ölçeği alt boyutu olan kuruntu arasında, zaman yönetimi envanterinin alt boyutlarından olan zaman tutumları ile toplam sınav kaygısı ve sınav kaygısı alt boyutundan olan kuruntu arasında ters yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Eldeleklioğlu (2008) Zaman Yönetimi Envanteri ve Durumluk-Sürekli Kaygı Ölçeği'ni kullanarak ergenlerle yaptığı çalışmada zaman planlaması alt ölçeği ile sürekli kaygı alt ölçeği, zaman tutumları ve zaman harcattırıcıları alt ölçeği ile durumluk ve sürekli kaygı alt ölçekleri arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler bulmuştur. Erdul (2005), Nonis ve Hudson (2006), Misra ve Mckean (2000) yaptıkları çalışmaların sonuçları da bu çalışma sonuçlarını destekler niteliktedir. Zamanını iyi kullanan öğretmen adaylarının sınavlara ilişkin olarak kaygılarının daha az olduğu söylenebilir. Sınav kaygısının bilişsel yönü olan kuruntu, bireyin genelde kendisi hakkındaki olumsuz değerlendirmelerini, başarısızlığını, beceriksizliğine ilişkin olumsuz düşüncelerini ve iç konuşmalarını içerir. Zaman yönetimi kullanımı açısından bireye yarar yerine zarar getirir. Bu çalışma sonuçlarına göre de zamanını iyi kullanamayan, iyi planlama yapamayan, zaman harcattırıcılarla ilgilenen, çabuk kararlar veremeyen, insanlara hayır diyemeyen öğretmen adaylarının kendileri hakkında olumsuz düşüncelere kapıldıkları yani kuruntu içine girdikleri belirlenmiştir. Bu durumun da akademik başarıyı etkilediği söylenebilir. Bu araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler sunulabilir:

Öğretmen adaylarına zamanı daha iyi yönetmeleri konusunda daha geniş bilgi verilmeli ve uygulamalarla desteklenmelidir.

Eğitimin ilk kademesinden itibaren öğrencilere ders çalışma becerileri konusunda gerekli beceriler kazandırılmalıdır.

Öğretmen adaylarının zamanı iyi yöneten ve düzenli çalışan bireyler olmaları, yetiştirecekleri öğrencilerin de zamanı iyi yöneten ve aşırı sınav kaygısı taşımayan bireyler olmalarını sağlayacağı düşünülmektedir.

Öğretmenlik mesleği planlı çalışmayı ve zamanı çok iyi yönetmeyi gerektiren bir meslektir. Öğretmen adaylarının bu becerilerinin belirlenmesi ve bu konuda kendilerini geliştirmeleri mesleklerine katkı sağlayacaktır.

Zaman yönetimi tekniklerini öğreten, kaygıyı azaltan etkinliklere okul öncesinden başlanarak eğitimin her kademesinde yer verilmelidir.

Öğretmen adaylarına ve öğrencilere zaman yönetimi ve sınav kaygısı konularında seminerler verilmelidir.

Bu çalışmaya benzer bir çalışma branş öğretmen adayları ile de tekrarlanarak elde edilen veriler karşılaştırılabilir.

Ayrıca üniversite sınavına girecek öğrencilerin de zaman yönetimi ve sınav kaygıları arasındaki ilişkiyi incelemek üzere bir araştırma yapılabilir. Elde edilen veriler ile daha sonra bu öğrencilerin sınavı kazanma durumları ile ilişkisi incelenebilir.

KAYNAKLAR

Akgün, A., Gönen, S. & Aydın, M. (2007). İlköğretim Fen ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (www.e-sosder.com), 6 (20), 283-289.

Alisinanoğlu, F. & Ulutaş,İ. (2005). Çocuklarda Kaygı ve Bunu Etkileyen Etmenler. http:// yayim.meb. gov.tr/ yayimlar/ 145/alisinanoglu.htm

Alay, S. & Koçak, S.(2002). Validty and Reliability of Time Management Questionnaire. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.22 (9), ss. 9-13.

Başak, T., Uzun, Ş. & Arslan, F. (2008). Hemşirelik Yüksek Okulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri. TAF Preventive Medicine Bulletin, 7(5), 429-434.

Başarır, D.(1990) *Ortaokul Son Sınıf Öğrencilerinde Sınav Kaygısı, Durumluk Kaygı, Akademik Başarı ve Sınav Başarısı Arasındaki İlişkiler.* Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Anabilim Dalı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara

Campbell, R.L. & Svenson, L.W. (1992). Perceived Level of Stress Among University Undergraduate Students in Edmonton, Canada. Perceptual and Motor Skills, 75, 552-554.

Çağlayan, V. & Göral, R. (2009). Zaman Yönetimi Becerileri: Meslek Yüksek Okulu Öğrencileri Üzerine Bir Değerlendirme. KMU İİBF Dergisi, 17.

Çakmak, Ö. & Hevedanlı, M. (2005). Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümü Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (www.e-sosder.com), 4 (14), 115-127.

Demirtaş, H. & Özer, N. (2007). Öğretmen Adaylarının Zaman Yönetim Becerileri İle Akademik Başarısı Arasındaki İlişkisi. Eğitimde Politika Analizleri ve Stratejik Araştırmalar Dergisi, 2(1).

Efil, İ. (2004). Zaman Yönetimi. *Sınıf Yönetimi.* (Ed. L. Küçükahmet). Nobel Yayın Dağıtım. Ankara, ss.81-96

Eldeleklioğlu, J. (2008). Ergenlerin Zaman Yönetimi Becerilerinin Kaygı, Yaş ve Cinsiyet Değişkenleri Açısından İncelenmesi. İlköğretim Online, 7(3), 656-663.

Erdem, R., Pirinçci, E. & Dikmetaş, E. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Davranışları ve Bu Davranışların Akademik Başarı İle İlişkisi. Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**,** 14, 167-177.

Erdul, G. (2005). Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri İle Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa.

Geçtan, E. (2008) *İnsan Olmak*. Remzi Kitabevi. 12. basım, İstanbul

Kapıkıran, Ş. (2002). Üniversite Öğrencilerinin Sınav Kaygısının Bazı Psikososyal Değişkenlerle İlişkisi Üzerine Bir İnceleme. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(11), 34-43.

Karslı, M. D. (2006). Sınıfta Öğrenme Zamanının Yönetimi. *Teori ve Uygulamada Sınıf Yönetimi*. (Ed. M.Şişman ve S. Turan). Öğreti Pegem A Yayıncılık. Ankara, ss.101-115

Mc. Donald, A.S. (2001). The Prevalance and Effects of Test Anxiety in School Children. EDucational Psycoholgy, 21(1), 89-100.

Misra, R. & McKean, M. (2000). College Students' Academic Stress and Its Relation to Their Anxiety, Time Management, and Leisure Satisfaction. American Journal of Health Studies, 16,41-45

Nelson, D.B., & Nelson, K. W. (2003). Emotional Intelligence Skills: Significant Factors In Freshmen Achivement and Retention. Paper Presented at the American Counselling Associaton Conference, ED 476 121

Nonis, S. A. & Hudson, G. I. (2006). Academic Performance of College Students: Influence of Time Spent Studying And Working, Journal of Education For Business, 151-158.

Öner, N.(1990) Sınav Kaygısı Envanteri El Kitabı. *Yüksek Öğrenimde Rehberliği Tanıtma ve Rehber Yetiştirme Vakfı*. sy.1, İstanbul

Özkılıç, R. (2003). Sınıf İçinde Zaman Kullanımı. *Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar* .(Ed. L. Küçükahmet). Nobel Yayın Dağıtım. Ankara, ss.91-106

Passig, D.(2002). The Melionation As A High Order Cognitive Skill Of Future Intelligence, In Hebrew. http://www.passig.com/pic/MelionationHeb.htm.

Roberts, S.M. (1997). Yaşamı Ertelemeyin. (Çev. L.Kartal). Mavi Yayıncılık, İstanbul.

Seginer, R.& Lilach, E.(2004). How Adolescents Construct Their Future: The Effect of Lineliness on FutureOrientation. Journal of Adolescence, 27 (6), ss.625-643.

Surtees, P.G., Wainwright, N. W. J. & Pharoah, P. D. P. (2002). Psychosocial Factors and Sex Differences in High Academic Attainment at Cambridge University

Totan, T. & Yavuz, Y. (2009). Westside Sınav Kaygısı Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9 (17), Haziran 2009. ss. 95–109

Varol, Ş. (1990). Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler", Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Yurdabakan, İ. (2005) Grup Rehberliği Programının İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygı Düzeylerine Etkisi. *Deneysel Olarak Sınanmış Grupla Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programları* (Ed. Erkan, S., Kaya, A.), PegemA Yayıncılık, Ankara, ss.227-236.

Zeidner, M. (2007). Test Anxiety in Educational Contexts: concepts, findings, and future directions. (Ed. Paul A. Schutz , Reinhard Pekrun ve Gary D. Phye). *Emotion in Education*, Burlington: Elseveir.

Başvuru: 24.04.2013 Yayına Kabul: 25.12.2013

http://efad.uludag.edu.tr/ Uludağ Üniversitesi Eğitim ...

Uludağ Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi

Anasayfa | Yazım Kuralları | Yayın Kurulu | Yeni Sayı | Arşiv | İletişim | English

Ana Sayfa

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, özgün araştırma makalelerini yayımlayan uluslararası hakemli bir dergidir. Yılda iki kez yayımlanır. Türkçe, İngilizce, Almanca, ve Fransızca dillerinde makale kabul edilmektedir. Elektronik ortamda, gönderilen çalışmalar, önce derginin amaçlarına, yayın ilkelerine ve yazım kuralları ile bilimsellik ölçütlerine uygunluğu açılarından değerlendirildikten sonra, uygun görülenler, alan hakemlerine gönderilir. Hakemlerin değerlendirmelerinden olumlu sonuç alan yazılar yayımlanmak üzere sıraya konur. TÜBİTAK-ULAKBİM, Index Copernicus, ASOS Index tarafından taranmakta olan derginin hem basılı hem de elektronik ortamda yayımlanmış şekline ulaşmak mümkündür.

Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Dizinlenme Bilgileri

TÜBİTAK- ULAKBİM	TÜBİTAK ULAKBİM
Index Copernicus	INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

Ziyaretçi

004368

Total Hits : 10133

TUR 22:42
TRQ 27.11.2013